

Kas nāk prātā, izdzirdot vārdu “propaganda”?

- Vai tas ir pozitīvs, negatīvs, vai abi?
- Vai prātā nāk kāda nesena situācija, kad vārds ‘propaganda’ ir izmantots?
- Vai pēdējā laikā esat redzējuši propagandu?
- *Diskutējiet 5 min.*

...ir sistemātiski virzīta darbība...

...izmanto valodu, attēlus vai citus simbolus...

...ietekmē cilvēku viedokļus, vērtības un darbības, ievirzot tās konkrētā virzienā.

Ir svarīgi atšķirt dažādus **propagandas** veidus.

Baltajai propagandai
ir skaidrs sūtītājs un
vēstījums.

Pelēkajai propagandai
nav zināms autors.

Melnajā propagandā
avots izliekas par kādu
citu.

Daļa propagandas darbojas **demokrātijas ietvaros**, t.i., vēstījumi, kuri ciena cilvēktiesības.

Bet propagandu var atrast arī **ārpus demokrātijas ietvariem**, un šajos gadījumos cilvēktiesības var tikt pārkāptas.

Pieci **propagandā** plaši izmantoti paņēmieni:

- Vēršanās pie cilvēku emocijām
- Uzbrukums pretiniekam (radot “mūs” un “viņus”)
- Vienkāršot, izkropļot un melot par faktiem
- Vēršanās pie konkrētas auditorijas
- Idejas vai ziņojuma atkārtošana

Lielāko daļu šo paņēmienu var kombinēt, it īpaši filmās.

Kādēļ praktizēt attēlu interpretāciju?

Ik dienu mēs atšifrējam un interpretējam attēlus. Ja mēs praktizējamies attēlu interpretācijā, mēs stiprinām savas spējas izvērtēt un atšifrēt redzēto.

- Internetā tiek izplatīti daudzi attēli un filmas, kuriem ir neskaidri sūtītāji un apšaubāmi vēstījumi.
- Ja mēs apgūstam daļu no trikiem, kuri tiek izmantoti vēstījuma efektīvā sagatavošanā, kļūst vieglāk apšaubīt to, ko mēs redzam.
- Apgūstot šos trikus, kļūst vieglāk pašam interpretēt vēstījumu.

VĒRŠANĀS

PIE

EMOCIJĀM

Foto: Shutterstock

**STOP CLIMATE CHANGE
BEFORE IT CHANGES YOU.**

Foto: WWF Belgium

Kopsavilkums | Vēršanās pie emocijām

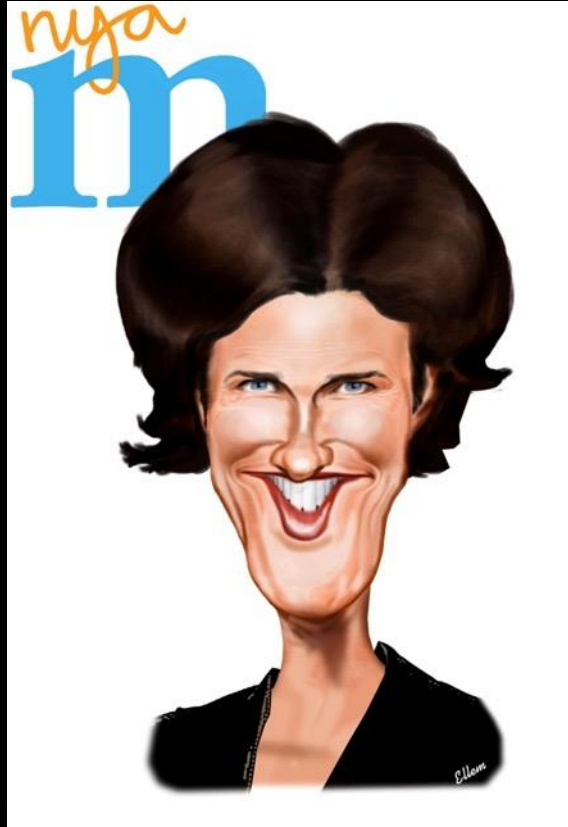
Propaganda, kas uzkurina emocijas un jūsos mēģina izraisīt tādas spēcīgas jūtas kā bailes, cerība, dusmas, līdzjūtība, riebums vai satraukums. Kad mūs pārņem spēcīgas jūtas, mēs kļūstam uzņēmīgāki pret vēstījumu, kuru propaganda vēlas mums nodot.

Vienkārši triki :

- Dažādas krāsas (sarkanu biežu saista ar ko karstu un dramatisku, savukārt zilu ar aukstu)
- Gaismas un krāsu korekcija (piemēram, maiga gaisma ar siltiem krāsu toņiem, lai radītu pozitīvas izjūtas, bet vēsa, cieta gaisma ar tumšiem toņiem, lai radītu dramatiskas un negatīvas asociācijas)
- Attēli, kas rada emocionālas asociācijas (kopības vai vilšanās sajūta)
- Izteiksme, kas, piemēram, izraisa sirdsapziņas pārmetumus vai dusmas
- Dramatiska mūzika, kas skan pavadījumā kustīgajiem attēliem

UZBRUKT PRETINIEKAM

– radīt ‘mēs’ un ‘viņi’

Zviedru karikatūristi: Lennart Moberg and Olle Magnusson.

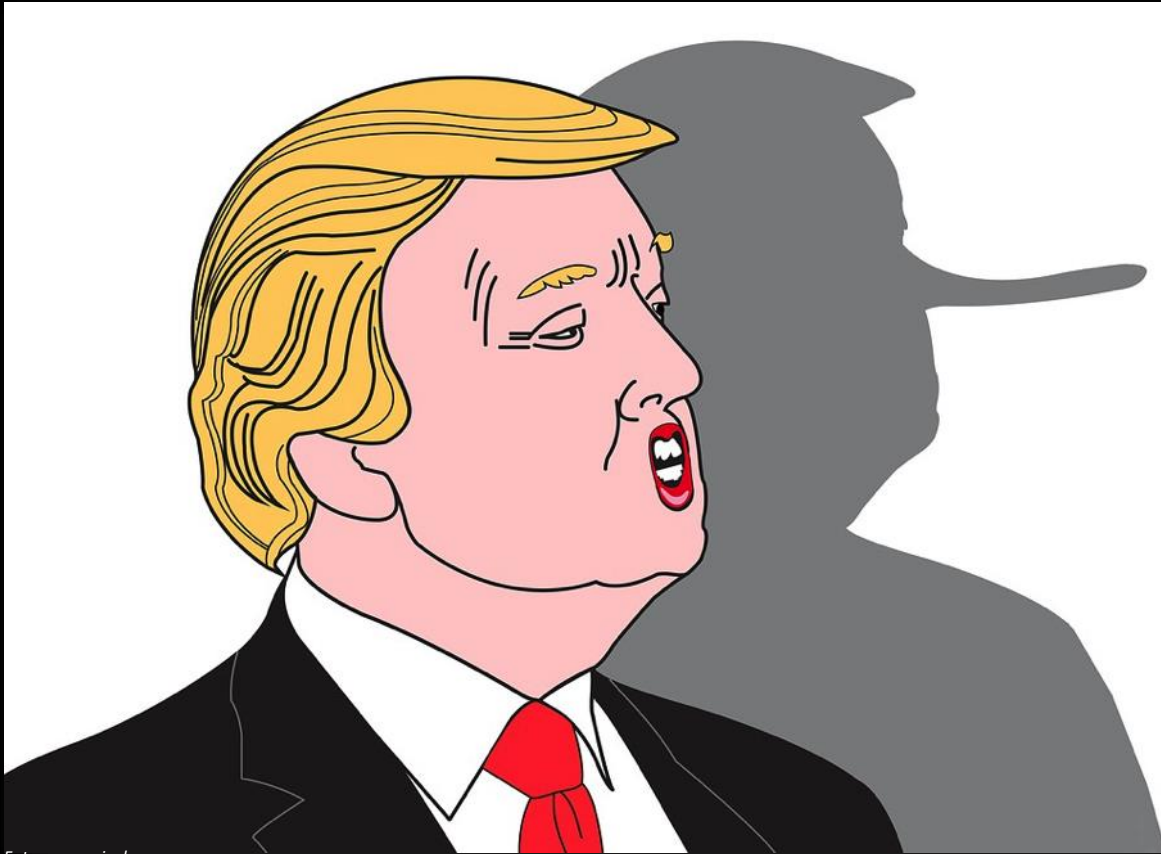
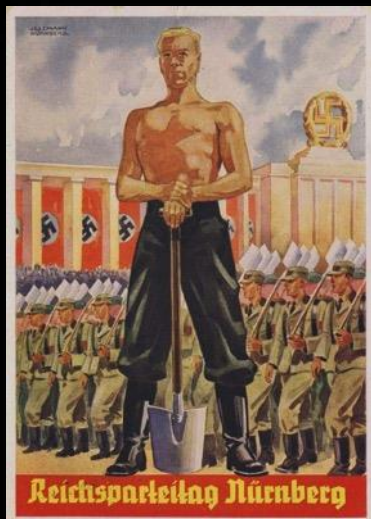
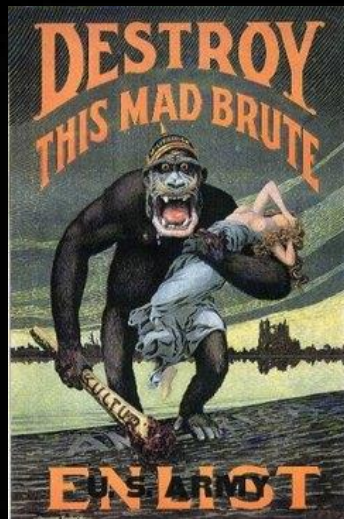

Foto: www.pixabay.com

Vācija
Vācijas skatījumā

Vācija
ASV skatījumā

ASV
Itālijas skatījumā

ASV
ASV skatījumā

Kopsavilkums | Uzbrūc pretiniekam, radot 'mūs' un 'viņus'

Šis propagandas paņēmiens cenšas radīt 'mūs' un 'viņus'. Citi var būt viedokļa oponenti, bet tie var būt arī pilnīgi izdomāti ienaidnieki.

Šādām nolūkam izmantotie paņēmieni::

- Pretinieka radīšana, izceļot kādu personu vai grupu
- Karikatūru radīšana par pretinieku
- Metaforu radīšana, atspoguļojot pretinieku negatīvā veidā
- Šīs personas vai grupas apmelošana, iznīcinot viņu reputāciju un rosinot naidu un vienaldzību
- Savu grupu padarīt pievilcīgāku, lai cilvēki vēlētos tai piederēt